

BETÆNKNING

Afgivet af Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg

vedrørende

Forslag til landstingslov om fredning af kulturminde.

Afgivet til beslutningsforslagets 2. behandling

Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg har under behandlingen bestået af:

Landstingsmedlem Kristian Jeremiassen, Atassut, formand
Landstingsmedlem Ruth Heilmann, Siumut næstformand
Landstingsmedlem Doris Jakobsen, Siumut
Landstingsmedlem Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit
Landstingsmedlem Lene Knüppel, Demokraterne

Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg har efter 1. behandlingen under EM07 den 3. oktober 2007 gennemgået lovforslaget.

Forslagets indhold

Formålet med lovforslaget er at opdatere lovgivningen med hensyn til de fysiske kulturminde således, at der kan fokuseres på bevarelse af kulturminde og sikres vidensindsamling om fortidsminderne samtidig med, at der bliver råderum for jordarbejde og byggeprojekter.

Høring

Forslaget har været udsendt i høring i perioden 23. november 2006 til 2. januar 2007, hvilket må betragtes som en minimumsfrist, når der tænkes på, at mange afholder ferie i forbindelse med jul og nytår. Udvalget har modtaget kopi af høringssvarene på grønlandsk og dansk.

Udvalget bemærker, at en række af høringssvarene har koncentreret sig om:

- De økonomiske konsekvenser af lovforslaget for særligt de private bygherrer.

- Fristens længde på 18 måneder til færdiggørelse af de arkæologiske undersøgelser.

På baggrund af høringssvarene stillede Udvalget en række spørgsmål til Landsstyremedlemmet for Familie, Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, som Udvalget har modtaget besvarelse af (bilag 1 og 2).

Udvalgets bemærkninger til forslaget

Udvalget for Kultur og Uddannelse finder det er glædeligt, at alle partier i Landstinget støtter intentionerne bag lovforslaget om at opdatere den gældende lovgivning på området. Udvalget finder det afgørende, at vi bevarer og beskytter vores kulturminder, ikke mindst for fremtidige generationer.

Ligeledes finder Udvalget det positivt, at lovforslaget fastslår, at Grønlands Nationalmuseum er den faglige ekspertise på området, mens Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke fungerer som klageinstans. Lovforslaget vil betyde, at vi kan tiltræde Maltakonventionen, hvilket Udvalget ser som en ekstra gevinst for Grønland. Vi er del af en global verden, hvor stadig flere områder, også lovgivningsmæssigt, bliver internationaliseret.

Udvalget bemærker, at De Grønlandske Museers Sammenslutning og Grønlands National-museum i høringssvarene påpeger, at lovforslaget ikke kan leve op til sine formåls-bestemmelser uden yderligere tilførsler af økonomiske midler. I en række høringssvar påpeges det, at de økonomiske konsekvenser ikke er fuldt ud beskrevet.

Udvalget finder det derfor beklageligt, at Landsstyret i bemærkningerne til lovforslaget ikke klart redegør for de økonomiske konsekvenser. Landsstyret oplyser, at der er afsat et øremærket beløb på hovedkonto 40.14.11, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv, til finansiering af aktiviteterne i lovforslaget, men redegør ikke for beregningsgrundlaget.

Endelig er Udvalget ikke enige i Landsstyrets vurdering af, at lovforslaget ikke har væsentlige økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Der bygges i disse år i et omfang, som ikke er set tidligere i Grønland, og Landsstyret har samtidig selv klart udmeldt, at der skal opbygges de bedst mulige rammer for det private erhvervsliv. Udvalget finder på denne baggrund ikke, at der er sammenhæng mellem Landsstyrets klare udmeldinger om at støtte erhvervsliv og lovforslagets krav om, at private byggehefter selv skal betale for arkæologiske undersøgelser, der kan vare op til 18 måneder.

Udvalget har i denne sammenhæng bemærket, at Landstyremedlemmet for Familie, Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke under førstebehandlingen af forslaget i Landstingssalen imødegik ovennævnte kritikpunkter. Først og fremmest understregede Landstyremedlemmet, at den i § 10, stk. 2, fastsatte frist på 18 måneder til at gennemføre arkæologiske undersøgelser er en maksimum grænse, og at den var sat af hensyn til Grønlands klimatiske forhold. Det er således ikke givet på

forhånd, at en undersøgelse vil vare 18 måneder, men med lovforslaget gives Grønlands Nationalmuseum den mulighed.

Et flertal i udvalget bestående af Siumut, Inuit Ataqatiit og Atassut tager Landsstyremedlemmets bemærkninger til efterretning.

Et mindretal bestående af Demokraterne havde gerne set en forkortelse af maksimumsperioden fra 18 til 12 måneder af hensyn til bygherrerne.

Med hensyn til, at det i lovforslaget nu er indskrevet, at private bygherrer selv skal betale for den arkæologisk undersøgelse, påpegede Landsstyremedlemmet, at der er afsat penge i finansloven til finansiering eller medfinansiering af mindre jordarbejder. Endvidere fremhævede Landstyremedlemmet, at der er tale om en præcisering i spørgsmålet om, hvem der skal afholde udgifterne til en arkæologisk undersøgelse. Ifølge Landsstyremedlemmet bør den, der udfører større bygningsarbejde, også afholde udgifterne til arkæologiske undersøgelser.

Et enigt Udvalg er ikke enige med Landsstyremedlemmet heri og mener, at Landskassen som udgangspunkt skal finansiere alle arkæologiske undersøgelser. Udvalget begrundet dette med, at bevarelse af fortidsminder og arkæologiske undersøgelser er et fælles nationalt anliggende, der berører alle nuværende og fremtidige borgere i landet, hvorfor finansiering også skal komme fra Landskassen. Dog er Udvalget åbne overfor, at kommunale eller private bygherrer, der gerne selv vil finansiere de arkæologiske undersøgelser, får muligheden herfor.

Et enigt Udvalget vil derfor henstille til, at Landsstyret fremsætter et ændringsforslag, hvor Landskassen som udgangspunkt finansierer alle arkæologiske undersøgelser, men hvor der samtidig bliver mulighed for, at kommunale eller private bygherrer selv kan finansiere de arkæologiske undersøgelser, såfremt den kommunale eller private bygherre ser fordele i dette.

Udvalgets indstillinger

Et enigt Udvalg indstiller med de ovennævnte bemærkninger forslaget til vedtagelse, i den form forslaget har, når Landsstyret har fremsat ændringsforslag i overensstemmelse med udvalgets opfordringer.

Med disse bemærkninger skal Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg overgive forslaget til 2. behandling.

Kristian Jeremiassen
Formand

Ruth Heilmann
Næstformand

Doris Jakobsen

Juliane Henningsen

Lene Knüppel